

SELEKCIJA IN IZBOR NADARJENIH IGRALCEV

Talent?

“If you can look into the seeds of time, and say which grain will grow and which will not, then speak to me.”

Shakespeare

Kdo je talent?

- **Kdo je talent?** Lendl ali Mc Enroe, Hewitt ali Rios.
- **Definicija talenta:** Je oseba z visoko nadpovprečnimi dednimi potenciali.
- Ali ta definicija velja tudi za tenis? Ne!
- Izjemni potenciali na enem področju (pr. gibalnem, tehničnem, taktičnem...) še niso dovolj za uspeh v tenisu.
- **Dedni potencial še ni dovolj**, potrebno ga je razviti. Za to pa potrebujemo tudi druge (finančni, socialni potencial...).

Kdo je talent?

Tisti, ki ima določene sposobnosti nadpovprečne.

Talentirani igralci

visoke
tehnične
taktične
kondicijske
psihološke
kvalitete

Odkrivanje talentov

Pomeni stalen in sistematičen proces, kjer se rezultati pokažejo skozi določen čas.

Področja pomembna za trenerja

1. Izdelava teoretičnih in izkustvenih modelov za določanje talenta (kaj iščemo, kaj zahtevamo?).
2. Sistem odkrivanja talentov.
3. Trenažni model razvoja talenta.

Ameriške izkušnje pri iskanju talentov

- ključno vprašanje: Ali uspeh v mlajših kategorijah določa uspeh v absolutni kategoriji?
- tradicionalni pogled na testiranja; antropometrija, kondicijske sposobnosti, fiziologija; cilj je predvideti končni uspeh
- vloga trenerja je, da pomaga igralcem, da realizirajo svoje potenciale (Davenport, Martin); nista bila zelo uspešna kot mladince
- razvoj teniškega igralca (“top tennis performance”) traja najmanj 10 let, 10.000 ur sistematičnega treninga, pri 16-17 ključno obdobje - odločitev, visoko raven igranja lahko igralec zadrži do 30-35 let
- faze razvoja:
 1. faza: uvod, potrebno postaviti temelje za treniranje, tehniko, taktiko, kondicijo (6-12 let)
 2. faza, tranzicijska (10-20 let)
 3. faza, “world class performance”
- identifikacija talentov poteka skozi testiranja kondicijskih, psiholoških sposobnosti, trenerskih ocen, preverjanja prisotnosti značilnosti, ki jih zahteva sodobna igra, ocene drugih sposobnosti (učljivost, instinkt za igro, atletske sposobnosti, borbenost...)
Roetert, 2003.

Talenti 1

Povzetek misli o talentih (Schönborn, 1993):

- določanje ter izbira sta zelo kočljivo in vprašljivo početje
- izmed 7 nemških igralcev, ki igrajo ATP turnirje 5 med njimi ni bilo uspešnih v mlajših kategorijah
- izmed 8 dvanajstletnikov (ČF na DP) sta se samo dva uvrstila v ČF naslednje leto
- trener potrebuje 2 do 3 leta za oceno
- pri talentu so pomembne:
 - genetske predispozicije
 - sposobnost hitrega učenja
 - predanost tenisu.

Talenti 2

- Značilnosti talentov so zbrane na konkretnih primerih (izjemno uspešni igralci-ke): brezkompromisnost, borbenost, predanost, delovnost, visoka odpornost proti stresu, visoka motiviranost in odločenost, visoka sposobnost koncentracije, ekonomičnost gibanja, individualne tehnične prednosti (orožja), odlično delo nog, moč, hitrost, visoka frekvenca gibov, odlična koordinacija, visoka aerobna vzdržljivost, odlična percepcija in anticipacija, optimalno razmerje med TV in TT, odpornost proti poškodbam... (Schönborn, 1993)
- 1/3 naštetih značilnosti, oz. sposobnosti, je psiholoških
- močan in pomemben vpliv družine (ustrezno delovanje, odločanje, odnos do igralca...).

Praktična navodila 1

- Za oceno igralca **si mora trener vzeti čas**. Za realno oceno trener potrebuje vsaj eno leto.
- Trener mora zbrati čim več **različnih informacij** o igralcu (ocena treniranja, tehnike, motoričnih, funkcionalnih sposobnostih, profil osebnosti idr.)
- Talenti svoje sposobnosti kažejo **pri hitrosti učenja, dojemanja, osvajanja, prilagajanja** (pr. Breskvar: v TC vedno je dal neobičajno vajo).

Praktična navodila 2

- talenti so običajno **leni ljudje**
- trener potrebuje predvsem sposobnost stimulacije (motivacije).
- običajno talenti svoje vrstnike prehitivajo v **biološki starosti** (lahko je zavajajoče)
- tisti igralci-ke, ki zaostajajo v razvoju, imajo pogosto na koncu najboljše rezultate (Zmajić, 1997)
- razvoj talenta je hitrejši, vendar povezan s psihološkim razvojem (vsi super talenti: Becker, Seleš, Hingis, Capriati ... so imeli krizo potem, ko so hitro prišli na vrh)

Praktična navodila 3

- Največje razlike v razvoju (TT, TV idr.) med igralci se pojavljajo pri 12.letih - dekleta, pri 13.letih – fantje (Zmajić, 1997)
- analiza rojstev in uvrstitev na jakostni lestvici v mlajših kategorijah je že nekajkrat pokazala, da imajo igralci-ke rojeni v prvem četrletju veliko prednost pred ostalimi (teh je več uvrščenih na j.l.)
- rešitve: Španija, Francija imata enotno lestvico (ko si mlajši, nikoli nisi prvi); drugačna razporeditev starostnih kategorij (do 13, 15, 21 let – glede na razvoj)
- **izogibajte se prehitrih in prezgodnjih ocen in odločitev.**

Ocena stanja pri nas

- Ad.1 Temeljni modela postavljeni. Problem je informiranost trenerjev in splošna športna izobrazbenost.
- Ad. 2 Narejen računalniški program Talent. Problem je njegova uporaba z vidika varovanja osebnih podatkov.
- Ad. 3 Premalo konkretnih izkušenj. Potrebno več časa, da naredimo korak naprej. Problem število talentov na prebivalca (pr. 1 šprinter pod 10.5 na 100.000 prebivalcev).

Program Talent - T vrednosti

MARKUN JAŠA

MERITVE

23. 7. 1999

TEST	test	T	%
Kožna guba nadlahti	13	47	38
Telesna teža	35.0	53	62
Telesna višina	142.0	54	66
Dotikanje plošče z roko	35	58	79
Poligon nazaj	12.3	61	86
Predklon na klopi	40	41	18
Relativna telesna teža	0.25	53	62
Skok v daljino z mesta	187	73	99
Tek na 60 m	10.1	69	97
Vesa v zgibi	80	68	96

TenisModel: DEX Datum meritve: 23.07.1999

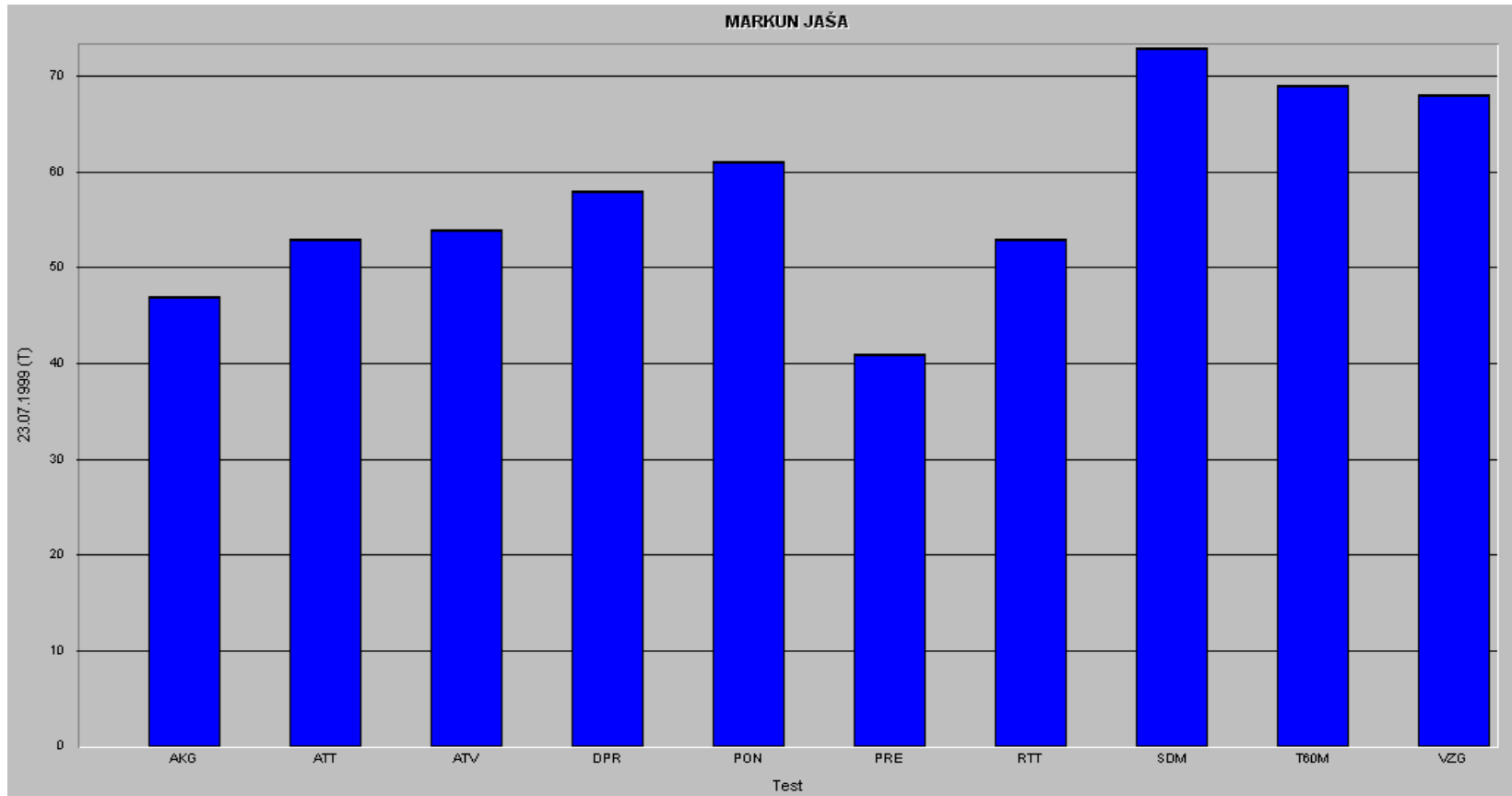
ATRIBUT	test	T	ocena
OCENA			odl
ANTROPOM			odl
visina	142.0	54	odl
MASA			odl
teza	0.25	53	odl
kozna_guba	13	47	odl
MOTORIKA			odl
INFORM_KOM			dob
predklon	40	41	spr
KOORDIN			dob
poligon	12.3	61	dob
taping	35	58	dob
RENERG_KOM			odl
MOC			odl
vesa_v_zg	80	68	odl
DIN_MOC			odl
dvig_trupa	40	61	dob
skok_d_m	187	73	odl
tek_60m	10.1	69	odl
tek_600m	148	64	dob

Program Talent - ND

Tenis Model: ND Datum meritve: 23.07.1999

ATRIBUT	test	utez	ideal	T
STAND_OCENA				73
OCENA				61
ANTROPOM		150		53
visina	142.0	100	61	54
MASA		50		51
rel_teza	0.25	30	50	53
kozna_guba	13	20	52	47
MOTORIKA	530		64	
NFORM_KOM		230		57
predklon	40	30	88	41
KOORDIN	200		60	
poligon	12.3	120	83	61
taping	35	80	88	58
RENERG_KOM		300		68
MOC		160		70
vesa_v_zg	80	30	79	68
DIN_MOC	130		70	
dvig_trupa	40	30	88	61
skok_d_m	187	100	82	73
tek_60m	10.1	80	83	69
tek_600m	148	60	88	64

Program Talent

Vprašanja?